

Становище

от доц. Даниела Иванова Попова, доктор
относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „доктор“

на тема: „Неконвенционалните методи за благоприятно
въздействие върху човешкото здраве и обучението на специалистите по
здравни грижи“, представен от: Елена Крайчева Иванова

Научен ръководител: доц. Диана Станчева Димитрова, д.пс

Неконвенционалната медицина (НМ) обединява лечебни методи, които не трябва да предизвикват влошаване на здравословното състояние на гражданите и се прилагат единствено с цел постигане на благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве. Неконвенционални медицински методи са все по-търсени от пациентите и все повече изучавани и прилагани от лекарите, фармацевтите и от другите здравни специалисти. В последните години изучаването им се залага все по-успешно в учебните програми на висшите медицински училища, а интересът на студентите към тях нараства осезаемо. Настоящото изследване проучва информираността на студенти и специалисти относно неконвенционалните методи и за прилагането им в практиката, както и с правната регламентация на НМ у нас. Изследвано е и становището им за компетенциите, свързани с практикуване на НМ. Проучено е дали и до каква степен неконвенционални методи са включени в студентските курсове на обучение на бъдещите специалисти от П.Н 7.5. Здравни грижи.

В този смисъл темата на настоящата разработка е изключително актуална.

Представеният от докторантката дисертационен труд е с обем от 167 страници. Правилно структуриран е, в 4 глави и отговаря на изискванията за подобен вид разработки. Онагледен е с 91 фигури, 17 таблици и 4 приложения, в които е представена и анкетна карта за отношението към неконвенционалните методи на лечение. Библиографията включва 210 литературни източника (116 на кирилица, 17 на латиница и 77 уебсайта).

Литературният обзор е доста богат и в него е направен обстоен преглед на историческите аспекти на зараждане, разпространение, практикуване на неконвенционалните методи за лечение, описана е също така и неконвенционалната физикална апаратура. Отражено е подробно правното регулиране на неконвенционалните методи в българската и световната практика.

Във втора глава се разглежда обучението по здравни грижи в нашата страна – професионалните компетенции за практикуване на НМ и компетенциите на специалистите по здравни грижи, както и неконвенционалните методи, включени в задължителните и избираеми дисциплини от учебните им планове.

Целта и задачите на проучването са формулирани ясно и точно. Изведени са 2 работни хипотези, предметът и обектът на изследването са отразени правилно.

Материал на изследването: проучването обхваща 500 души, разпределени в две групи респонденти:

Първа група – здравни специалисти в ПН „Здравни грижи“ (n=280), работещи в болнична и извънболнична среда;

Втора група – Студенти (n=220) IV курс, обучаващи се в Катедра „Здравни грижи“, Факултет по обществено здравеопазване (ФОЗ) и Катедра „Здравни грижи“, Филиал Сливен и студенти III курс от Медицински колеж-МУ-Варна.

Уточнени са критерии за включване и изключване от изследването.

Инструментарий на изследването: проучването е проведено посредством пряка индивидуална анонимна анкета сред студентите и специалистите по здравни грижи, след получаване на разрешение от Комисията по етика на научните изследвания в периода м.март 2018 г. - м. февруари 2019 г. С оглед на изпълнение на целта и задачите е създадена анкетна карта за изследване на правното съзнание в трите му елемента – информираност, отношение и готовност за поведение относно НКМБВИЗ. Анкетата съдържа 29 въпроса, от които 27 затворени и два отворени.

От статистическите методи са използвани: вариационен анализ; параметрични методи за тестване на хипотези; непараметрични тестове – анализ χ^2 за оценка на връзка между качествени променливи; графичен анализ.

Изследването е разработено с помощта на софтуерните продукти SPSS 20.

На базата на собствените данни от научното проучване са изведени 8 извода, които обобщават данните от проучването. Оказва се, че най-добра информираност и готовност за прилагане на НМ имат студенти и специалисти от специалност „Рехабилитатор“. Резултатите от изследването сочат, че респондентите от всички специалности от П.Н 7.5 „Здравни грижи“ не са достатъчно информирани, за да вземат участие в обществено обсъждане за правната регулация на НМ. Повечето анкетирани са на мнение, че Законното регламентиране, свързано с изучаване и прилагане на НМ, трябва да бъде насочено/ориентирано към специалностите: „Рехабилитатор“, „Медицинска сестра“, „Акушерка“, „Медицински козметик“ и „Помощник-фармацевт“. Изключително важно значение за практиката в страната, има извод №7: „Прилагането на действащата нормативна уредба, позволяваща практикуването на НМ от лица със средно образование, преминали четири семестъра във висше медицинско училище, поставя пред сериозен риск здравето на пациентите“.

По-важните приноси в докторския труд, без да омаловажавам останалите, с теоретичен и практико-приложен характер са:

1. За първи път в страната е разработен оригинален инструмент с висока степен на надеждност за изследване на информираността, отношението и готовността за приложение на неконвенционалните методи.
2. Резултатите от дисертационния труд могат да намерят приложение при:
 - изследване на нагласата на медицинските специалисти относно тяхната готовност за практикуване на неконвенционални методи;
 - по-добра информираност на обществото по проблемите на неконвенционалната медицина и включването ѝ в комплексното лечение на хронично болни пациенти с подкрепата на здравната каса;

Препоръките в дисертационния труд са конкретизирани и са свързани с:

- предложения за предстоящи промени в законодателството относно практикуването на НМ от квалифицирани специалисти;
- включване на повече дисциплини, изучаващи НМ в учебните планове на студентите от специалностите „Рехабилитатор“ и „Кинезитерапия“.

Във връзка с дисертационния труд са представени **три публикации** на **Елена Крайчева Иванова** в пълно съответствие с минималните национални изисквания.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Давам убедено своята **положителна оценка** на настоящия дисертационен труд, съответстващ на изискванията за такъв тип разработка и съдържащ научни резултати, които представляват принос в науката. В представения за становище докторат няма наличие на плагиатство и същевременно той отговаря на минималните национални изисквания за научна дейност за придобиване на образователната научна степен „доктор“.

В тази връзка, гласувам с положителен вот да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Елена Крайчева Иванова.

02.03.2022 г.

гр. София

Изготвил становището:.....

/доц. Даниела Попова, доктор/